

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ  
Навчально-науковий інститут денної освіти  
Кафедра педагогіки та суспільних наук

**СИЛАБУС**  
навчальної дисципліни  
**«Теорія та практика критичного мислення»**  
на 2025-2026 навчальний рік

|                                |                         |
|--------------------------------|-------------------------|
| Курс та семестр вивчення       | 3 курс, 2 семестр       |
| Освітня програма/спеціалізація | вибіркова дисципліна    |
| Спеціальність                  | для всіх спеціальностей |
| Галузь знань                   |                         |
| Ступінь вищої освіти           | бакалавр                |

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну,  
науковий ступінь і вчене звання,  
посада

**Усанова Людмила Анатоліївна**  
**к.філос.н.**  
**доцент кафедри педагогіки та суспільних наук**

|                              |                                                                                                                                        |
|------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Контактний телефон           | +38-068-642-84-34                                                                                                                      |
| Електронна адреса            | poshta.usanova@gmail.com                                                                                                               |
| Розклад навчальних занять    | <a href="http://schedule.puet.edu.ua/">http://schedule.puet.edu.ua/</a>                                                                |
| Консультації                 | очна <a href="http://www.culture.puet.edu.ua/">http://www.culture.puet.edu.ua/</a><br>он-лайн: електронною поштою, пн-пт з 10.00-17.00 |
| Сторінка дистанційного курсу | <a href="https://el.puet.edu.ua/">https://el.puet.edu.ua/</a>                                                                          |

**Опис навчальної дисципліни**

|                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|---------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Мета вивчення навчальної дисципліни</b>        | формування культури мислення та навичок обґрунтування думки, оволодіння знаннями про характеристики критичного мислення та вміннями критичного аналізу та коректної дискусії                                                                                                                                                                                                     |
| <b>Тривалість</b>                                 | 5 кредити ЕКТС/150 годин (лекції 20 год., практичні заняття 40 год., самостійна робота 90 год.)                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <b>Форми та методи навчання</b>                   | Лекції та практичні заняття, дебати, мозкові штурми, написання есе. Самостійна робота поза розкладом, підготовка доповідей і презентацій                                                                                                                                                                                                                                         |
| <b>Система поточного та підсумкового контролю</b> | Поточний контроль: відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; доповіді з презентаціями та їх обговорення; тестування; поточна модульна робота<br>Модульний контроль здійснюється як підсумок вивчення окремого змістового модуля (тести, проблемні запитання, усна співбесіда).<br>Підсумковий контроль: залік |
| <b>Базові знання</b>                              | Наявність знань з основ теорії обґрунтування думки та критики, про характеристики критичного мислення та коректної дискусії для змістовної комунікації, формулювання власної думки та формування толерантного ставлення до іншої позиції                                                                                                                                         |
| <b>Мова викладання</b>                            | Українська                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |

**Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання**

| Програмні результати навчання                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• уміння виявляти основні особливості аргументованого дискурсу, виділяти його структуру та розрізняти такі форми як доказ, спростування, підтвердження і критика;</li> <li>• здатність чітко формулювати думку, коректно ставити запитання та вести полеміку;</li> <li>• уміння визначити основні логічні стратегії доказів і критики, виявляти типові логіко-мовні виверти і помилки;</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</li> <li>• ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</li> <li>• ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</li> <li>• ЗК 10. Здатність бути критичним і самокритичним.</li> <li>• ЗК 11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</li> <li>• ЗК 12. Навички міжособистісної взаємодії.</li> <li>• ЗК 13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо</li> </ul> |

| Програмні результати навчання                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>критично оцінювати достовірність власних висновків, співставляти, порівнювати і перевіряти отримані результати;</li> <li>уміння визначати види діалогу, правила і методи проведення дискусій, суперечок і диспутів;</li> <li>володіння різними прийомами переконливості, способів маніпуляцій з позиції вимог коректної дискусії та критичного аналізу думки.</li> </ul> |                                                  |

#### Тематичний план навчальної дисципліни

| Назва теми                                          | Види робіт                                                                                                                                                       | Завдання самостійної роботи у розрізі тем                                                                                                                                          |
|-----------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Тема 1. Форми пізнання. Наукове пізнання            | Обговорення теоретичного матеріалу теми; виконання практичних навчальних завдань; розгляд проблемних питань та ситуацій, завдання самостійної роботи; тестування | Підготувати словник термінів за темою, виконання відповідних практичних вправ. Підготувати виступ /презентацію на тему: «Істинність, правдоподібність і прийнятність аргументації» |
| Тема 2. Абстрактне мислення: зміст і форма          | Обговорення теоретичного матеріалу теми; виконання практичних навчальних завдань; розгляд проблемних питань та ситуацій, завдання самостійної роботи; тестування | Підготувати словник термінів за темою, виконання відповідних практичних вправ                                                                                                      |
| Тема 3. Аргументація: структура, правила та помилки | Обговорення теоретичного матеріалу теми; виконання практичних навчальних завдань; розгляд проблемних питань та ситуацій, завдання самостійної роботи; тестування | Підготувати словник термінів за темою, виконання відповідних практичних вправ                                                                                                      |
| Тема 4. Критика: зміст і правила                    | Обговорення теоретичного матеріалу теми; виконання практичних навчальних завдань; розгляд проблемних питань та ситуацій, завдання самостійної роботи; тестування | Підготувати словник термінів за темою, виконання відповідних практичних вправ. Підготувати виступ /презентацію на тему: «Форми діалогу»                                            |
| Тема 5. Характеристики критичного мислення          | Обговорення теоретичного матеріалу теми; виконання практичних навчальних завдань; розгляд проблемних питань та ситуацій, завдання самостійної роботи; тестування | Підготувати словник термінів за темою, виконання відповідних практичних вправ                                                                                                      |
| Тема 6. Критичне мислення і суперечка               | Обговорення теоретичного матеріалу теми; виконання практичних навчальних завдань; розгляд проблемних питань та ситуацій, завдання самостійної роботи; тестування | Підготувати словник термінів за темою, виконання відповідних практичних вправ                                                                                                      |
| Тема 7. Логічні хитрощі та технології маніпулювання | Обговорення теоретичного матеріалу теми; виконання практичних навчальних завдань; розгляд проблемних питань та ситуацій, завдання самостійної роботи; тестування | Підготувати словник термінів за темою, виконання відповідних практичних вправ. Підготувати виступ /презентацію на тему: «Техніки питань і маніпулятивні прийоми»                   |
| Тема 8. Тактика ділового спілкування                | Обговорення теоретичного матеріалу теми; виконання практичних навчальних завдань; розгляд проблемних питань та ситуацій, завдання самостійної роботи; тестування | Підготувати виступ /презентацію на тему «Роль моральної позиції в процесі аргументації». «Ділова полеміка і правила переговорного процесу»                                         |

#### Інформаційні джерела

1. Андреа Деббінк. Думай сам: розвиваємо критичне мислення. Київ: Віват, 2021. 144 с.
2. Колотілова Н. Логіка і риторика: ретроспектива взаємозв'язку: монографія. К: Центр навчальної літератури, 2019. 272 с.
3. Кислюк К. Логіка. Конспект лекцій. К.: Кондор, 2016 р. 92 с.
4. Конверський А. Є. Критичне мислення. Підручник для студентів навчальних закладів вищої освіти усіх спеціальностей. К.: Центр навчальної літератури, 2020. 370 с.
5. Логіка: Навчальний посібник/ С.В. Сторожук, І. М. Гоян., І. С. Матвієнко. Київ: Вадекс, 2020. 370 с.
6. Макаренко В.М., Туманцова О.О. Як опанувати технологію формування критичного мислення.

Харків: Основа, 2008. 96 с.

7. Матвієнко І.С. Практикум з логіки. Методичні вказівки. Київ, 2018. 50 с.
8. Пометун О.І. Основи критичного мислення. Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2010. 216 с.
9. Ряшко В.І. Логіка. К: Центр навчальної літератури, 2019. 328 с.
10. Хоменко І. В. Еристика. Теорія та практика суперечки. К.: Центр учбової літератури, 2007.
11. Критичне мислення / Томас К. Вестон ; пер. з англ. О. Якименко. — Київ : МК-Книги, 2023. — 224 с.
12. Критичне мислення / [авт.-упоряд. Вікторія Назарук]. — Львів : Видавництво Українського католицького університету, 2023. — 216 с.

### **Програмне забезпечення навчальної дисципліни**

- Пакет програмних продуктів Microsoft Office
- Будь-який інтернет-браузер з доступом у мережу

### **Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання**

**Політика оцінювання здобувачів вищої освіти:** письмові практичні завдання мають бути здані для перевірки під час практичного заняття з відповідної теми. Якщо завдання виконуються із порушенням термінів без поважних причин, то можуть оцінюватися на нижчу оцінку (до 50 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Поточні модульні роботи проводяться у формі тестів в письмовій формі або за допомогою відповідного програмного забезпечення комп'ютерної підтримки освітнього процесу у термін, передбачений робочою навчальною програмою, студент має 2 спроби для тестування. Якщо оцінка за поточні модульну роботу незадовільна (менш 60 % правильних відповідей), перескладання відбувається у формі усної співбесіди з теоретичних питань модулю.

**Політика щодо відвідування:** відвідування є обов'язковим. За умов об'єктивної неможливості (хвороба, працевлаштування, перебування поза межами країни) з дозволу викладача відвідування може бути он-лайн або за допомогою асинхронних завдань

**Політика щодо академічної доброчесності:** студенти мають свідомо дотримуватися «Положення про академічну доброчесність» ([http://puet.edu.ua/sites/default/files/polozhennya\\_pro\\_akademichnu\\_dobrochesnist\\_2020.pdf](http://puet.edu.ua/sites/default/files/polozhennya_pro_akademichnu_dobrochesnist_2020.pdf)); не допускати списування (один в одного, з власноруч написаного тексту, друкованого або електронного носія інформації тощо) під час виконання індивідуальних навчальних завдань та дидактичних тестів; якісно оформлювати посилання на джерела інформації при написанні доповідей, підготовки презентацій, тез тощо.

Кодекс честі студента: [https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/kodeks\\_chesti\\_studenta.pdf](https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/kodeks_chesti_studenta.pdf)

Положення про академічну доброчесність: <http://puet.edu.ua/public-info/polozhennya-pro-akademichnu-dobrochesnist/>

Положення про запобігання випадків академічного плагиату: <http://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-zapobigannyavypadkam-akademichnogo-plagiatu.pdf>

**Політика визнання результатів навчання визначена такими документами:**

Положення про Perezarahuvannya rezultativ navchannya, zdobutikh v inozemnix ta vitchiznyyakh zakladaх osviti [http://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh\\_por\\_perezarah\\_rez\\_zvo.pdf](http://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_perezarah_rez_zvo.pdf)

Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти [http://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozha\\_pro\\_akademichnu\\_mobilnist.pdf](http://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozha_pro_akademichnu_mobilnist.pdf)

Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти [http://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozha\\_pro\\_akademichnu\\_mobilnist.pdf](http://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozha_pro_akademichnu_mobilnist.pdf) інфографіка <https://puet.edu.ua/neformalna-osvita/>

**Політика вирішення конфліктних ситуацій:**

Положення про правила вирішення конфліктних ситуацій <https://puet.edu.ua/neformalna-osvita/>

Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю у вигляді екзамена <https://puet.edu.ua/neformalna-osvita/>

Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції д.е.н., професор Наталія Педченко

**Політики підтримки учасників освітнього процесу:** З метою покращення психологічної підтримки учасників освітнього процесу функціонує:

Психологічна служба <https://puet.edu.ua/psychologichna-pidtrymka-v-puet/>

Студентський омбудсмен (Уповноважений з прав студентів) ПУЕТ <https://puet.edu.ua/other-divisions/studentskyj-ombudsmen-upovnovazhenyj-z-prav-studentiv-puet/>

Уповноважений з прав корупції д.е.н., професор Наталія Педченко

**Безпека освітнього середовища:** Інформація про безпеку освітнього середовища ПУЕТ наведена у вкладці «Безпека життєдіяльності» <https://puet.edu.ua/pro-puet/bezpeka-zhyttvediyalnosti/>

### Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

| Види робіт                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Максимальна кількість балів |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------|
| Модуль 1 (теми 1-5): відвідування занять (10 балів); захист виконаних практичних завдань (5 балів); обговорення матеріалу занять (6 балів); виконання навчальних завдань (5 балів); доповіді з презентаціями та їх обговорення (10 балів); тестування (5 балів); поточна модульна робота (10 балів) | 50                          |
| Модуль 2 (теми 6-9): відвідування занять (10 балів); захист виконаних практичних завдань (5 балів); обговорення матеріалу занять (6 балів); виконання навчальних завдань (5 балів); доповіді з презентаціями та їх обговорення (10 балів); тестування (5 балів); поточна модульна робота (10 балів) | 50                          |
| Разом                                                                                                                                                                                                                                                                                               | 100                         |

Система нарахування додаткових балів за видами робіт з вивчення навчальної дисципліни

| Форма роботи     | Вид роботи                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Бали |
|------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| Навчальна        | Написання рефератів, створення презентацій, методичних матеріалів, виконання нетипових завдань, написання есе                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | 30   |
| Науково-дослідна | участь у роботі предметних наукових гуртків; проблемних груп, секцій, лабораторій; участь у виконанні держбюджетних або госпрозрахункових наукових робіт; проведення досліджень у межах творчої співпраці кафедр, факультетів; роботу в студентських інформаційно-аналітичних і культурологічних центрах, перекладацьких бюро; рекламну, лекторську діяльність; написання статей, тез, доповідей, інших публікацій. | 30   |

**Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни**

| Сума балів за всі види навчальної діяльності | Оцінка за шкалою ЄКТС | Оцінка за національною шкалою                                         |
|----------------------------------------------|-----------------------|-----------------------------------------------------------------------|
| 90-100                                       | A                     | Відмінно                                                              |
| 82-89                                        | B                     | Дуже добре                                                            |
| 74-81                                        | C                     | Добре                                                                 |
| 64-73                                        | D                     | Задовільно                                                            |
| 60-63                                        | E                     | Задовільно достатньо                                                  |
| 35-59                                        | FX                    | Незадовільно з можливістю повторного складання                        |
| 0-34                                         | F                     | Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни |